

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

Луньова В.А., канд. екон. наук

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна;

Багмат П.Д., магістр

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Постановка проблеми. Сьогодні роль інновацій в економічній системі займає одну з провідних місць. Інновації є головним фактором довгострокового економічного розвитку. Широке впровадження інновацій в усіх напрямках діяльності підприємств забезпечує їх успішне функціонування і надає конкурентні переваги.

У наукових колах загально відомо, що економічне зростання в Україні неможливе без активізації інноваційної діяльності, у тому числі в аграрній сфері економіки, оскільки сільське господарство у 2017 році забезпечило створення 11,16% ВВП країни, а експорт сільськогосподарської продукції у 2017 році склав 32,4% загального обсягу експорту товарів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні, методичні та прикладні аспекти розвитку інновацій у сільському господарстві є предметом вивчення багатьох зарубіжних вчених, зокрема Г. Алсоса, Ф. Велтера, Д. Вільсона, П. Друкера, С. Картера, Д. Кехена, Х. Люнгрена та інших.

Так, старший науковий співробітник Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН Д. Кехен переконаний, що розбудова конкурентоспроможного, соціального та стратегічно-орієнтованого господарства тільки за умови інноваційного шляху розвитку стає можливою.

У зв'язку з цим об'єктивно зумовленим завданням нині є формування інноваційної моделі сільського господарства, яка спроможна забезпечити випереджальний розвиток галузі, стійке економічне зростання та передбачити стабільний щорічний приріст валової продукції й підвищення продуктивності праці, високий рівень глобальної конкурентоспроможності [1].

Вивченню та узагальненню різноманітних тенденцій розвитку інновацій в аграрній сфері присвячені фундаментальні дослідження українських науковців. Глибиною та широтою охоплення досліджуваної проблематики характеризуються наукові доробки С.Ф. Бабієнка, Л.В. Вовка, І.Ю. Гришової, С.М. Ілляшенка, І.В. Качалової, Ю.О. Лупенко, О.І. Мельника, Т.С. Оделевської, П.Т. Саблук, Н.М. Сіренко, М.П. Хоменко, О.В. Шубравської.

Так, Л.В. Вовк та С.О. Пузирьов досліджують актуальні аспекти розвитку інновацій в аграрній сфері України; І.В. Калачова, К.О. Прокопенко, О.В. Шубравська вивчають перешкоди та напрями інноваційного розвитку у сільському господарстві; О.І. Мельник та Н.М. Сіренко розкривають сутність

інноваційного підприємництва як складової стратегії розвитку аграрного сектора економіки та ін.

Невирішені складові загальної проблеми. У той же час у вітчизняній науці теорія інноваційного розвитку в сільському господарстві розроблена недостатньо, оскільки є багато нового, різнопланового, складного, що стосується модернізації аспектів аграрної трансформації. Крім того, теорія і практика самого підприємства перебуває в постійному удосконаленні, з'являються нові питання, теорії, проблеми та закономірності, які потребують вирішення. Виникає необхідність у безперервному оновленні знань з питань становлення інноваційного розвитку в аграрному секторі.

Формування цілей статті. У зв'язку з цим метою статті обрано дослідження особливостей інноваційного розвитку у сільському господарстві задля стабілізації ефективності та зростання аграрної сфери в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Досліджуючи особливості інноваційного розвитку підприємств агропромислового сектору, А. Смоленюк сутність інноваційної діяльності в АПК визначає, як особливий процес організації господарювання на основі розгалуженої мережі раціонально-поєднаних малих та великих інноваційних підприємств, здатних швидко і з мінімальними витратами здійснювати в агропромисловому виробництві технологічні зміни шляхом розробки, виробництва і реалізації інноваційних продуктів та надання інноваційних послуг, забезпечувати конкурентоздатну наукомістку продукцію [2].

До інноваційних підприємств він відносить інноваційні центри, технопарки, науково-дослідницькі формування, технополіси, інноваційні бізнес-інкубатори, що мають займатися розробкою, виробництвом і реалізацією інноваційних продуктів та наданням інноваційних послуг, обсяг яких перевищує 70,0% від їх загального обсягу продукції та послуг у грошовому еквіваленті [2].

Сучасний стан інноваційної активності в Україні, а особливо в аграрній сфері економіки, більшість дослідників-економістів визначають як незадовільний або кризовий [3-6]. Показник наукоємності ВВП України за роки незалежності став катастрофічно знижуватись, так з рівня 1,8% (1991 рік) до 0,42% (2016 рік), зменшивсь майже втричі [3-6].

Для порівняння частка витрат на виконання наукових досліджень і розробок у ВВП зарубіжних країн останні роки постійно зростає: наукоємність ВВП в країнах ЄС-28 зросла з 1,76% у 2005 році до 2,03% у 2014 році (Рис. 1) [4, 7]. Крім того для забезпечення стимулювання конкурентоспроможності ЄС у світі одним з п'яти цільових завдань стратегії Європа 2020 є збільшення наукоємності ВВП до 3,0% до 2020 року [4, 7].

Порівняння наукоємності ВВП України з країнами ЄС-28 в цілому, та з найбільш розвиненими країнами Євросоюзу у 2014 році показує, що цей показник в Україні у 3,27 рази менший ніж в середньому в країнах ЄС-28 і у 5,11 разів у країнах-лідерах за рівнем інноваційного розвитку – Фінляндія, Швеція (Рис. 1) [4, 7].

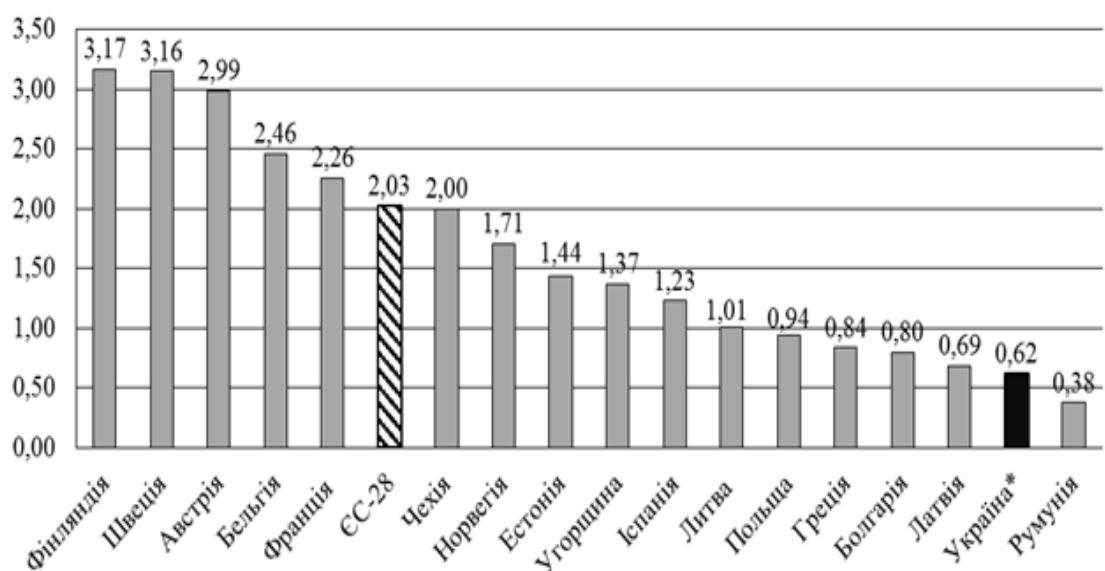

Рис. 1. Показники наукоємності ВВП України та деяких країн ЄС у 2014 році, %
Джерело: складено та розроблено автором на основі [4, 7]

Сучасний стан розвитку наукової сфери приречує Україну на роль відсталої держави у світовому середовищі. Аналізуючи дане становище, доцільним згадати слова академіка НАН України В.П. Семиноженка, який відмітив, що більшість вітчизняних підприємств на сьогоднішній день за технічним рівнем відстають як мінімум на півстоліття від підприємств розвинених країн [8]. Щодо негативної динаміки показника наукоємності ВВП України, який протягом десяти останніх років інтенсивно знижується, доречно звернути увагу на думку фахівців, які переконані, що при наукоємності ВВП менше 1,0% на рік протягом 5-7 років починається руйнування науково-технічного потенціалу країни [9].

Частка державних видатків на науку у вартості продукції сільського господарства склала 0,06% від вартості випуску продукції у 2017 році. Обсяг видатків на аграрну науку з Державного бюджету на 1 га сільськогосподарських угідь (3,29 грн.) були в Україні на порядок меншими від аналогічних показників у розвинутих країнах. Відбулося скорочення чисельності працівників наукових аграрних організацій з 12,7 тис. осіб у 2009 році до 7,0 тис. осіб у 2017 році. Кількість одержаних охоронних документів на винаходи для сільського господарства та сорти рослин у 2009 році становила 834, у 2017 році – 237 [10, 11]. Кількість агроформувань, в яких впроваджували інновації, становила 1076 або 1,92% від загальної кількості сільськогосподарських підприємств та фермерських господарств у 2014 році [10]. Також можна спостерігати за період 2010-2017 рр. зменшення наукового потенціалу сільськогосподарських підприємств.

Матеріально-технічний потенціал інноваційного розвитку аграрних підприємств утворює сукупність земельних та матеріально-технічних ресурсів підприємств (будинки, споруди, системи енергопостачання, машини, обладнання, устаткування, насіння, добрива, корми тощо), форм їх поєднання, які є необхідними для впровадження новацій у сільськогосподарських

підприємствах та виробництва інноваційної продукції. Зупинимося детальніше лише на окремих його аспектах.

Відзначимо зростання вартості основних засобів у галузі, фондооснащеності та фондоозброєності. Вартість основних засобів була більшою у 2,1 рази в 2017 році порівняно з 2009 роком, фондооснащеність, за нашою оцінкою, у сільськогосподарських підприємств підвищилася в 1,7 рази, фондоозброєність праці – в 1,9 рази. У таблиці 1 наводяться кількісні зміни найбільш активної частини основних засобів – сільськогосподарської техніки аграрних підприємств [13].

Кількість тракторів, комбайнів аграрних підприємств в Україні зменшилася. Рівень завантаженості тракторів є набагато вищим, ніж у країнах ЄС [14].

В Україні на 1000 га ріллі у 2010 році припадало 8 тракторів, тоді як у Німеччині - 80, у Франції - 80, Польщі - 100, в Італії - 200 [14]. Тому в Україні залишається розрив між забезпеченістю технікою сільськогосподарських підприємств та потребою в неї. За оцінкою академіка НААН П.Т. Саблука основними сільськогосподарськими машинами аграрні підприємства забезпечені лише на 45,0-65,0% [8].

Таблиця 1

Наявність техніки у аграрних підприємств України у 2008-2015 роках

Вид техніки	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017 у % до 2010 р.
Трактори усіх марок, тис. шт.	151,3	147,1	150,1	146,0	130,8	127,8	121,3	111,7	73,8
із розрахунку на 1000 га ріллі, шт.	8,0	8,0	8,0	8,0	7,0	6,8	6,7	6,5	81,2
Зернозбиральні комбайни, тис. шт.	32,8	32,1	32,0	30,0	27,2	26,7	26,5	26,3	80,2
із розрахунку на 1000 га посівної площі зернових, шт.	4,0	4,0	4,0	4,0	3,9	3,5	3,3	3,1	77,5
Комбайни кукурудзозбиральні, тис. шт.	2,5	2,3	2,1	2,0	1,8	1,6	1,5	1,3	52
із розрахунку на 1000 га посівної площі кукурудзи, шт.	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	100
Бурякозбиральні машини, тис. шт.	4,2	3,8	3,6	3,0	2,7	2,4	2,3	2,1	50
із розрахунку на 1000 га посівної площі буряків, шт.	9,0	8,0	9,0	13,0	11,0	11,0	10,9	10,7	118,9

Джерело: розроблено автором на основі [9]

Таким чином, останніми роками відбувається оновлення основних засобів у сільському господарстві. Саме певне зростання вартості основних засобів, перевищення надходження основних засобів над їх вибуттям, зменшення коефіцієнту їх зносу. Але обсяги оновлення основних засобів є недостатніми для переходу сільськогосподарських підприємств на інноваційну модель розвитку.

Зазначений стан є наслідком відсутності стратегії переведення економіки України на інноваційний шлях розвитку, формування національної інноваційної системи, яка забезпечувала б його реалізацію, неналежного використання методів планування на всіх рівнях управління (системного аналізу, прогнозування, оптимізації, програмно-цільових методів управління тощо), низького рівня інноваційної культури працівників органів державної влади.

Виходом з даної ситуації можуть бути саме інвестиції, які залежать від фінансового стану підприємств та доступних для них фінансових ресурсів. За результатами 2015 року усі галузі економіки України крім сільського господарства виявилися збитковими. І тільки в аграрному секторі отримано 103,14 млрд. грн. прибутку, в той час як інші галузі принесли країні понад 236,99 млрд. грн. збитку [15].

Порівняємо фінансові результати діяльності промисловості та сільського господарства України у 2010-2015 роках (Рис. 2) [15].

Рис. 2. Динаміка прибутку і питомої ваги капітальних інвестицій у промисловості та сільському господарстві України у 2010-2015 роках, %
Джерело: складено та розроблено автором на основі [15]

Якщо прибуток, отриманий у промисловості у 2010 та 2011 роках був вищий ніж у сільському господарстві і у 2011 році склав понад 58 млрд. грн., однак після цього у промисловості відбулося різке падіння величини прибутку – до 21,3 млрд. грн. у 2012 році і 13,7 млрд. грн. у 2013 році. А у 2014 та 2015 роках промисловість України зазнала збитків на величезні суми – 166,4 та - 181,4 млрд. грн. відповідно [15].

Проте, прибуток у сільському господарстві за період, що досліджується, мав зростаючу динаміку і у 2015 році досяг рекордного значення 103,1 млрд. грн. У той же час, питома вага капітальних інвестицій в промисловості з 2010 по 2015 рік складала від 33,73 до 40,20% від загальної суми капітальних інвестицій в економіку України, а в сільському господарстві – тільки від 7,86 до 13,62%, тобто майже у три рази менше ніж у промисловості [15].

Таке недофінансування сільського господарства не припустиме. Керівництву держави слід докорінно змінити інвестиційну політику відносно

провідної в державі і перспективної галузі. Розподіл інвестиційних ресурсів має бути пропорційним внескам галузей в економіку країни.

Для успішного здійснення інноваційної діяльності в сільському господарстві інвестиції мають бути збільшені у рази. Тільки при таких умовах можливе техніко-технологічне переозброєння агровиробництва та освоєння наукоємних ресурсозберігаючих технологій, які дозволяють підвищити конкурентоспроможність сільськогосподарської продукції і ефективність виробництва, забезпечити економічне зростання.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, інноваційний розвиток підприємств в аграрній сфері безпосередньо залежить від розвиненості інноваційної аграрної інфраструктури. Саме сукупність підприємств, які, використовують досягнення науки та техніки, економічні та інформаційні умови освоєння інновацій, забезпечують умови освоєння інновацій, сприяють оновленню номенклатури продукції, яка випускається, створенню робочих місць, примноженню науково-технічного потенціалу аграрної сфери України. Крім того, інноваційний розвиток підприємств в аграрному секторі України знизить соціальну напругу на селі, підвищить добробут сільського населення, дасть поштовх для розвитку сільських територій та їх інфраструктури.

Перелік посилань

1. Кохен Д. Багатство світу та бідність націй. Л.: Кембридж, 1998. С. 134-211.
2. Смоленюк А. П. Розвиток інноваційного підприємництва в агропромисловому виробництві: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. К., 2010. 20 с.
3. Бузовський Є. А., Скрипниченко Є. А. Інновації у розвитку підприємництва в аграрній сфері. *Економіка АПК*. 2009. № 1. С. 55-63.
4. Зубець М. В., Володін С. А. Про стратегію утвердження інноваційної моделі розвитку аграрної економіки. *Економіка АПК*. 2004. № 12. С. 23-28.
5. Музика П. М. Підвищення ефективності інноваційної підприємницької діяльності в сільськогосподарському виробництві. *Економіка АПК*. 2005. № 6. С. 64-67.
6. Сіренко Н. М. Управління стратегією інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України : монографія. М., 2010. 416 с.
7. Архієрев С., Попадинець О. Підвищення ролі регіонів у випуску високотехнологічної та інноваційної продукції: міжнародний досвід: електронний ресурс. Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/november08/5.htm>.
8. Саблук П. Т. Розвиток інституцій удосконалення механізму реформування аграрного сектору економіки. *Економіка АПК*. 2010. № 10. С. 3-8.
9. Власенко Н. С. Сільське господарство України. *Статистичний збірник*. К., 2014. 400 с.

10. Прокопенко О. М. Сільське господарство України. *Статистичний щорічник*. К., 2015. 360 с.
11. Кармазіна О. О. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. *Статистичний збірник*. К., 2015. 255 с.
12. Лупенко Ю. О. Пріоритетні напрями інноваційної діяльності в аграрній сфері України. *Економіка АПК*. 2014. № 12. С. 5-11.
13. Прокопенко О. М. Наявність сільськогосподарської техніки та енергетичних потужностей у сільському господарстві. *Статистичний збірник*. К.: Держстат України, 2017. 42 с.
14. Підлесецький Г., Товстопят В. Економічні проблеми технічного забезпечення сільського господарства. *Економіка України*. 2008. № 10. С. 81-87.
15. Ширма В. В. Вплив результатів інноваційної діяльності підприємств галузі рослинництва на рівень ефективності їх господарювання. *Економіка АПК*. 2014. № 9. С. 81-86.

References

1. Cohen, D. (1998), *The Wealth of the World and the Poverty of Nations [Bagatstvo svitu ta bidnist natsiy]*, London, Cambridge, P. 134-211.
2. Smolenyuk A. P. (2010), *Development of innovative entrepreneurship in agroindustrial production: abstract of dissertation for the degree of candidate of economic sciences [Rozvytok innovatsiynogo pidpriyemstva v agropromyslovomu vyrobnytstvi: avtoreferat dysertatsiyi na zdobuttya naukovogo stupenya kandydata ekonomichnyh nauk]*, Kyiv, 20 p.
3. Buzovsky, E. A., Skripnichenko V. A. (2009), Innovations in business development in agriculture [Innovatsii u rozvytku pidriyemstva v agrarniy sferi], *Economics of AIC*, No 1, P. 55-63.
4. Prong, M. V., Volodin S. A. (2004), On the strategy of establishing an innovative model of Agricultural Economics [Pro strategiyu utverdzhennya innovatsiynoyi modeli rozvytku agrarnoyi ekonomiky], *Economy AIC*, No 12, P. 23-28.
5. Muzyka, P. M. (2005), Improving the efficiency of innovative entrepreneurship in agricultural production [Pidvysshennya efektyvnosti innovatsiynoyi pidpriyemnytskoyi diyalnosti v silskogospodarskomu vyrobnytstvi], *Economy AIC*, No 6, P. 64-67.
6. Sirenko, N. M. (2010), Management strategy of innovative development of agrarian sector of Ukraine: monograph [Upravlinnya strategiyeyu innovatsiynogo rozvytku agrarnogo sektora ekonomiky Ukrayiny: monografiya], Mykolaiv, 416 p.
7. Arhiyerev, S., Popadynets A. (2008), Enhancing the role of the regions in the production of high-tech and innovative products, international experience: Electronic resource [Pidvysshennya roli regioniv u vypusku vysokotehnologichnoyi ta innovatsiynoyi produktsiyi: mizhnarodniy dosvid: elektronniy resurs.], available at: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/november08/5.htm>.
8. Sabluk, P. T. (2010), Development institutions improve the mechanism for reforming the agricultural sector [Rozvytok instytutsiy udoskonalennya mehanizmu reformuvannya agrarnogo sektoru ekonomiky], *Economy AIC*, No 10, P. 3-8.

9. Vlasenko, N. (2014), Agriculture in Ukraine [Sil'ske gospodarstvo Ukrainy], *State Statistics Service of Ukraine*, Kyiv, 400 p.
10. Prokopenko, O. M. (2015), Agriculture of Ukraine [Sil'ske gospodarstvo Ukrainy], *State Statistics Committee of Ukraine*, Kyiv, 257 p.
11. Karmazina, O. O. (2015), Scientific and innovative activity in Ukraine [Naukova ta innovatsiyna diyalnist v Ukraini], *Statistical collection*, Kyiv, 255 p.
12. Lupenko, Y. A. (2014), Priorities for innovation in agriculture Ukraine [Prioritytetni napryamy innovatsiynoyi diyalnosti v agrarniy sferi Ukrainy], *Economy AIC*, No 12, P. 5-11.
13. Prokopenko, O. M. (2017), Availability of agricultural machinery and energy capacities in agriculture: Collected papers [Nayavnist silskogospodarskoyi tehniky ta energetychnykh potuzhnostey u silskomu gospodarstvi], K., *State Statistics Committee of Ukraine*, 2017, 42 p.
14. Pidlesetskyu, G., Tovstopyat W. (2008), Economic problems of logistics agriculture [Ekonomichni problemy tehnichnogo gospodarstva], *Economy of Ukraine*, No 10, P. 81 - 87.
15. Screen, V. V. (2014), The impact of innovation on the industry crop the efficiency of management [Vplyv rezultativ innovatsiynoyi diyalnosti pidpriemstv galuzi roslinnytstva na riven efektyvnosti yih gospodaryuvannya], *Economy AIC*, No 9, P. 81 - 86.

РЕФЕРАТИ РЕФЕРАТЫ ABSTRACTS

УДК 330.341; JEL Classification Q039

Луньова В.А., Багмат П.Д. ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

Метою статті обрано дослідження особливостей інноваційного розвитку у сільському господарстві задля стабілізації ефективності та зростання аграрної сфери в Україні. *Методика дослідження.* При написанні роботи були використані методи аналізу, а саме - діалектичний та системний підхід. Також для узагальнення понять використовувався метод абстрагування, методи моделі трендового аналізу. Використання кореляційно-регресійного аналізу дало можливість оцінити залежність інноваційного розвитку від стану складових його потенціалу. *Результати дослідження.* Відомо, що активний розвиток будь-якої галузі, включаючи і агропромисловий комплекс, значною мірою залежить від сприйняття підприємств до нововведень. Зокрема питанням формування ефективної інноваційної політики повинно приділятися якомога більше уваги, оскільки стрімкий розвиток майбутнього визначатиметься інноваційною активністю та її фінансовим забезпеченням, як на рівні держави, регіону, так і на рівні підприємства. Основними інноваційними складовими підприємств є - науковий, матеріально-технічний, кадровий та фінансовий потенціали. Розглянуто зміни у складових інноваційного потенціалу сільськогосподарських підприємств України за 2010-2017 рр. Відзначимо, що протягом цих років майже всі складові мали тенденцію зменшення, а саме –

наукова, кадрова, фінансова складові, яка в умовах кризи зменшувалася. Незначно поліпилася його матеріально-технічна складова. **Наукова новизна.** Запропоновано заходи державної аграрної політики, які б сприяли зміцненню інноваційного потенціалу сільськогосподарських підприємств. **Практичне значення отриманих результатів.** Лише формування організаційно-економічних механізмів, як на рівні держави, так і на рівні підприємств, які б забезпечили попит на інновації, надійне фінансування науково-дослідних розробок, тісні взаємозв'язки у ланцюгу «наука – виробництво – ринок – споживання», виступає важливою умовою переходу сільськогосподарських підприємств України на інноваційну модель розвитку.

Ключові слова: інноваційний розвиток підприємств; інноваційний потенціал; інноваційна модель розвитку; інвестиції; сільськогосподарські підприємства; аграрна сфера.

УДК 330.341; JEL Classification Q039

Лунёва В.А., Багмат П.Д. ОСОБЕННОСТИ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ В АГРАРНОМ СЕКТОРЕ

Целью статьи вібрано исследование особенностей инновационного развития в сельском хозяйстве для стабилизации эффективности и роста аграрной сферы в Украине. **Методика исследования.** При написании работы были использованы методы анализа, а именно - диалектический и системный подход. Также для обобщения понятий использовался метод абстрагирования, методы модели трендового анализа. Использование корреляционно-регрессионного анализа позволило оценить зависимость инновационного развития от состояния составляющих его потенциала. **Результаты исследования.** Известно, что активное развитие любой отрасли, включая и агропромышленный комплекс, во многом зависит от восприятия предприятий к нововведениям. В частности вопросам формирования эффективной инновационной политики должно уделяться как можно больше внимания, поскольку стремительное развитие будущего будет определяться инновационной активностью и ее финансовым обеспечением, как на уровне государства, региона, так и на уровне предприятия. Основными инновационными составляющими предприятий есть - научный, материально-технический, кадровый и финансовый потенциалы. Рассмотрены изменения в составляющих инновационного потенциала сельскохозяйственных предприятий Украины по 2010-2017 гг. Отметим, что в течение этих лет почти все составляющие имели тенденцию уменьшения, а именно - научная, кадровая, финансовая составляющие, которая в условиях кризиса уменьшалась. Незначительно улучшилась его материально-техническая составляющая. **Научная новизна.** Предложены меры государственной аграрной политики, способствующие укреплению инновационного потенциала сельскохозяйственных предприятий. **Практическое значение полученных результатов.** Только формирования организационно-экономических механизмов, как на уровне государства, так и на уровне предприятий, которые

бы обеспечили спрос на инновации, надежное финансирование научно-исследовательских разработок, тесные взаимосвязи в цепи «наука - производство - рынок - потребление», выступают важным условием перехода сельскохозяйственных предприятий Украины на инновационную модель развития.

Ключевые слова: инновационное развитие предприятий; инновационный потенциал; инновационная модель развития; инвестиции; сельскохозяйственные предприятия; аграрная сфера.

UDC 330.341; JEL Classification Q039

Lunova V.A., Bagmat P.D. FEATURES OF INNOVATIVE DEVELOPMENT IN THE AGRICULTURAL SECTOR

Purpose of the article was to study the features of innovative development in agriculture to stabilize the efficiency and growth of the agricultural sector in Ukraine.

Methodology of research. When writing the work, analysis methods were used, namely, the dialectic and systemic approach. Also, to summarize the concepts, the abstraction method and the methods of the trend analysis model were used. The use of correlation and regression analysis made it possible to assess the dependence of innovative development on the state of its potential components. **Findings.** It is known that the active development of any industry, including the agricultural sector, largely depends on the perception of enterprises to innovate. In particular, as much as possible attention should be paid to the formation of an effective innovation policy, since the rapid development of the future will be determined by innovative activity and its financial support, both at the state, region, and enterprise levels. The main innovative components of enterprises are scientific, material, technical, personnel and financial potentials. Changes in the components of the innovative potential of agricultural enterprises of Ukraine for 2010-2017 are considered. It should be noted that during these years almost all the components tended to decrease, namely, the scientific, financial components, which decreased during the crisis. Slightly improved its material and technical component. **Originality.** Measures of the state agrarian policy are proposed that contribute to strengthening the innovative potential of agricultural enterprises. **Practical value.** Only the formation of organizational and economic mechanisms, both at the state level and at the enterprise level, which would ensure the demand for innovation, reliable financing of research and development, and close relationships in the chain “science - production - market - consumption”, are an important condition for the transition agricultural enterprises of Ukraine on an innovative development model.

Key words: innovative development of enterprises; innovative potential; innovative development model; high technology; investments; agricultural enterprises; agricultural sphere.

Відомості про авторів/ Сведения об авторах/About the Authors

Луньова Вікторія Анатоліївна – кандидат економічних наук, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, учений секретар науково-дослідної частини, доцент кафедри управління та адміністрування навчально-наукового інституту Каразінська школа бізнесу, м. Харків, Україна; e-mail: Lunova@karazin.ua. ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9058-6102>.

Лунёва Виктория Анатольевна - кандидат экономических наук, Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина, ученый секретарь научно-исследовательской части, доцент кафедры управления и администрирования учебно-научного института Каразинская школа бизнеса, г. Харьков, Украина.

Lunova Victoria Anatolievna - candidate of economic sciences, V.N. Kharkiv National University Karazina, scientific secretary of the research part, associate professor of the department of administration and administration of the educational and scientific institute Karazin School of Business, Kharkov.

Багмат Петро Дмитрович – магістр кафедри управління та адміністрування навчально-наукового інституту Каразінська школа бізнесу, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, директор ТОВ «ЮК «Закон та правопорядок», м. Харків, Україна;

Багмат Петр Дмитриевич - магистр кафедры управления и администрирования учебно-научного института Каразинская школа бизнеса, Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина, директор ООО «ЮК «Закон и правопорядок», г. Харьков, Украина;

Bagmat Petr Dmitrievich - Master of the Department of Management and Administration of the Educational and Scientific Institute Karazin School of Business, Kharkov National University named after V.N. Karazina, Director of LIMITED LIABILITY COMPANY LEGAL FIRM LAW AND ORDER (LLC LF LAW AND ORDER), Kharkov, Ukraine.